

FIAN Norge

Årsmelding 2015

FIANs visjon er en verden uten sult, der hvert menneske kan nyte sine menneskerettigheter i verdighet og særlig retten til å brødfø seg selv.

FIANs formål er å synliggjøre brudd på retten til mat der de måtte forekomme. Vi kjemper imot urettferdige og undertrykkende handlinger

som hindrer mennesker fra å brødfø seg selv. Kampen mot kjønnsdiskriminering og andre former for ekskludering er en integrert del av vårt arbeid. Vi ønsker å sikre menneskers tilgang på de ressurser de trenger for å brødfø seg selv, nå og i framtiden.

FIAN Norges strategi 2013 - 2017

Innhold i årsmeldingen

Styreleders innledning	4
Reiser til India og Nepal	6
FIAN India - resultater og utfordringer i 2015	7
Norges menneskerettslige ansvar	10
FIAN Norges informasjonsarbeid	12

Forside: © Sudipta Dutta / Agriculture's Network

FIAN Norge Tlf: 472 66 978 Org.nr: NO 982465990
Kolstadgata 1 www.fian.no Konto: 9365.09.14994
0652 Oslo post@fian.no

Norad

Takk til medlemmer og frivillige!

Våre medlemmer er våre viktigste støttespillere! Medlemskontingenten, samt gaver fra medlemmer, er vår viktigste inntektskilde ved siden av Norad-midler. I 2015 gikk alle gaver direkte inn i prosjektet vårt i India og Nepal.

Vi hadde 189 betalende medlemmer i 2015, en liten reduksjon fra året før. FIAN trenger mange flere støttespillere for å bekjempe sult og underernæring! Vi oppfordrer alle våre medlemmer til å verve nye medlemmer og frivillige til vår organisasjon! Vi fikk hjelpe av mange nye og “gamle” frivillige i 2015, og vil spesielt takke dem for storstilt innsats i arbeid med informasjonsarbeid og fundraising. Vi takker også vår praktikant, Kristin Slungård, for innsatsen høsten 2015.

Ansatte og styret

Lovise Ribe jobbet fulltid som daglig leder i FIAN Norge hele 2015. Marit Erdal begynte som informasjonsansvarlig i 70 % stilling fra mai 2015.

Styret bestod i 2015 av Arvid Solheim (leder), Elisabeth Ng Langdahl (nestleder), Ida-Eline Engh, Mia Vanessa Henriksen, Berit Lid Scharff, Ida Tidemann-Andersen, Ann-Louise Lie, Andrew Kroghlund, Aina Grødahl (vara) og Ola Westengen (vara).

FIAN i sosiale medier

	2014	2015
	482*	706*
	619*	730*
	**	137*

* antall følgere

** Instagram ble opprettet i 2015

Styreleders innledning

Det er gledelig å se at vårt samarbeidsprosjekt med FIAN Nepal og delstatsavdelinger av FIAN i India kunne vise til gode resultater på bakken i delstatene Delhi, Rajasthan, Andhra Pradesh og Uttar

Pradesh. Erfaringen er at våre dedikerte partnere virkelig bidrar til å sikre fattige og marginaliserte menneskers rettigheter. Det er betryggende å vite at fattigfolk blant annet får de matrasjoner de har krav på, og sikres den minimumsinntekt som loven sier de skal ha, på tross av motstand fra et byråkratisk og menneskerettighetsfiendtlig system. Imidlertid er det vanskeligere når det kommer til å bygge en solid samarbeidsorganisasjon på nasjonalt plan. FIAN India greide ikke å velge et nytt styre i 2015, og var i praksis lammet deler av året. Det er innkalt til nytt landsmøte i mai, og det er vårt håp at de da vil samle seg om et nytt, handlekraftig styre.

2015 ble som året før preget av en god del utfordringer, spesielt på økonomifeltet. Vårt arbeid med å skaffe den nødvendige 10% egenandel til Noradprosjektet kom ikke helt i mål i 2015, til tross for at en

betydelig del av kapasiteten til styret, administrasjonen og de frivillige måtte benyttes til fundraising-aktiviteter. Vi ble derfor nødt til å nedskalere prosjektet med noen hundre tusen, for å tilpasse prosjektet til vår fundraisingkapasitet. Trolig har vi nå lagt oss på et nivå som er realistisk, i dagens svært vanskelige marked for innsamling og medlemsverving.

En god del politisk arbeid ble det likevel tid til; ikke minst innspillet til Stortingsmeldingen om menneskerettigheter. Der var FIAN kanskje den eneste organisasjonen som understreket viktigheten av at Norge må ta hensyn til at landet har menneskerettighetsforpliktelser også utenfor eget territorium. Norske bedrifter og organisasjoner er like forpliktet til å respektere menneskerettighetene når de arbeider i fjerne land, som når de er hjemme, og norske myndigheter har et ansvar for å passe på at så skjer. Imidlertid er ikke norske myndigheter veldig interesserte i å følge dette opp, og det er viktig at FIAN og andre opprettholder presset. Ikke minst for Norge, som har en unormalt stor andel av statlig eierskap i store, multi-nasjonale bedrifter, er det viktig å arbeide for at det etter hvert kan komme på plass strengere regler for selskapers virksomhet når de opererer under fjerne himmelstrøk.

Gjennom året hadde vi et godt informasjonsarbeid, støttet av midler gjennom Norads informasjonsbevilgning. Det er vår overbevisning at de som får tilgang til informasjonen som FIAN lager og sprer, lærer mye om forholdene i sør, og også får med seg mange av de positive trender som nå gjør seg gjeldende, og som gir oss håp. Vi er redd for at dersom regjeringen får viljen sin, og kutter budsjettene til de som driver med nøytral nord-sør informasjon til det norske publikum, vil bare enda flere vrangforestillinger kunne florere blant folk, og bedrifter vil kunne ta seg til rette i land med svakere lovverk og forvaltning. Foreløpig har man i Stortinget greide å reversere kutt-forslagene, og det er vårt håp at vi skal greie å påvirke politikerne til å fortsette med det noen år til.

Jeg vil også benytte denne anledningen til å takke for samarbeidet og dialogen jeg har hatt med FIANs medlemmer og støttespillere gjennom mine seks år som styreleder. Det har vært særdeles givende, spennende og lærerikt, men nå var tiden kommet til å gi stafettpinnen over til nye krefter. Men interessen for FIAN og Retten til mat er like sterk, og jeg vil fortsette å støtte og samarbeide med FIAN Norge i årene som kommer. FIAN er nemlig en nødvendig og viktig organisasjon. Viktig for at vi i Norge, i vår overflod, ikke skal glemme å passe på de rettigheter og den rettferdighet som også de svake i samfunnet har krav på.

*Med solidarisk hilsen,
Arvid Solheim, styreleder*

Reiser til India og Nepal

Feltarbeid i Rajasthan, India

Steingruve i Rajasthan. Foto: Lovise Ribe

I juli deltok alle prosjektpartnere i en Research Visit i Rajasthan, India. Hensikten med reisen var å samle informasjon i felt for å dokumentere rettighetsbrudd i forbindelse med sakene FIAN Rajasthan jobber med.

FIAN Norge var med til to landsbyer, Bheel Basti og Bhat Basti, og fikk møte marginaliserte gruvearbeidere som i sin tid migrerte fra ulike deler av Rajasthan for å

finne arbeid. Synlig underernæring, dødelig silikose og uverdigg behandling av arbeiderne var noe av det vi fikk oppleve. FIAN Rajasthans fantastiske innsats i området var likevel synlig; blant annet har myndighetene endelig anerkjent sammenhengen mellom arbeidet i gruvene og silikosen, slik at de etterlatte får erstatning når et familiemedlem dør av silikose. Sammen med lokalbefolkningen jobber FIAN Rajasthan for at myndighetene skal kontrollere at gruveeierne gir arbeiderne verneutstyret de trenger for å redusere risiko for å utvikle den dødelige sykdommen.

I Bheel Basti har lokale myndigheter bygget vanntank, vannpumpe og helsesenter etter press fra FIAN og lokale grupper. De håper å få til det samme i Bhat Basti i løpet av 2016.

Prosjektoppfølgning til Kathmandu, Nepal

Jordskjelvet som rammet Nepal i april førte til at det politiske påvirkningsarbeidet stoppet delvis opp; mest fordi oppmerksomheten til sentrale myndighetspersoner naturlig nok var rettet mot den akutte krisen.

FIAN Norge besøkte Nepal på prosjektoppfølgingsreise i september. Grunnet uroligheter i forbindelse med ny grunnlov, var det ikke mulig å reise til de flomrammede områdene i Nepalgunj, hvor FIAN Nepal jobber for å få til en bærekraftig løsning for å sikre befolkningen

mot flom. Saken er svært kompleks, og er blitt ytterligere komplisert av veiutbygging langs hele grensen på indisk side, som forsterker de negative effektene av Laxmanpurdammen.

FIAN Norge fikk likevel sett hvordan FIAN Nepal er organisert og jobber i Kathmandu. Blant annet var vi med på en workshop hvor FIAN Nepal lærte opp journalister om retten til mat og hvordan de kan fremme menneskerettigheter og retten til mat i nepalske medier.

FIAN India - resultater og utfordringer i 2015

De fleste menneskene som FIAN jobber med er fattige og marginaliserte, og vet i utgangspunktet lite eller ingenting om sine rettigheter. FIAN Norge har møtt dedikerte og inspirerende feltarbeidere, som virkelig bidrar til å styrke lokalsamfunn med kontinuerlig opplysningsarbeid og oppfølging.

FIAN fungerer også som en fasilitator mellom fattige folk og myndigheter, og til tross for svært begrensede midler, får våre partnere til svært mye som har reell betydning for retten til mat på husholdningsnivå. Hovedutfordringen i prosjektet ligger i det å konsolidere FIAN India, med alle sine avdelinger, sprikende interesser og prioriteringer. Uenigheter i styret har ført til en omstrukturering av organisasjonen; en prosess som må drives av intern motivasjon, og FIAN Norge håper at FIAN India kommer styrket ut av prosessen.

FIAN Andhra Pradesh (AP)

Sak: Retten til mat og vann for adivasiene i Araku Valley

Resultater: «Reparasjon av irrigasjonssystemet i Sunnametta ble iverksatt i desember 2015, etter at budsjettallokeringen ble vedtatt i 2014. Irrigasjonssystemet forsyner 4 landsbyer med vann, og kan gi bøndene én ekstra avling i året. I 2015 har FIAN AP gitt 62 lokalsamfunnsledere og mer enn 1800 landsbyboere kursing i rettighetsbasert tilnærming. Lokalsamfunnene har gjentatte ganger tatt opp spørsmål om drikkevann, irrigasjonssystemer, arbeidskort, rasjoneringskort og pensjon med sine lokale myndigheter.»

Utfordringer: «Vi har tatt på oss et prosjekt som omfatter 49 landsbyer i et spredt område. Med svært begrensede midler, er det vanskelig å nå ut

Arbeidet med irrigasjonssystemet i Sunnametta er i gang.
Foto: FIAN AP

Opplysningsarbeid i Araku Valley.
Foto: FIAN AP

med informasjon til alle. En annen utfordring er tiden det tar å få svar fra myndighetene.»

FIAN Uttar Pradesh (UP)

Saker:

- 1) Retten til livsgrunnlag for synshemmede
- 2) Implementering av *Integrated Child Development Scheme (ICDS)*
- 3) Retten til livsgrunnlag for flomrammede familier i grenseområdet India-Nepal (ved Laxmanpur-dammen)

Resultater: «FIAN UP fasilitererte 35 søknader om jobb for blinde og svak-synte i 2015. Av disse fikk 5 personer jobb i løpet av året. Vi mener prosessen går altfor tregt fra myndighetenes side.»

Utfordringer: «Vi ser fremdeles at blinde og svaksynte diskrimineres i offentlig sektor. I Laxmapur-damsaken opplever vi at noen myndighetspersoner oppfatter oss som partiske fordi vi jobber for innbyggerne på nepalsk side av grensa.»

FIAN Rajasthan

Saker:

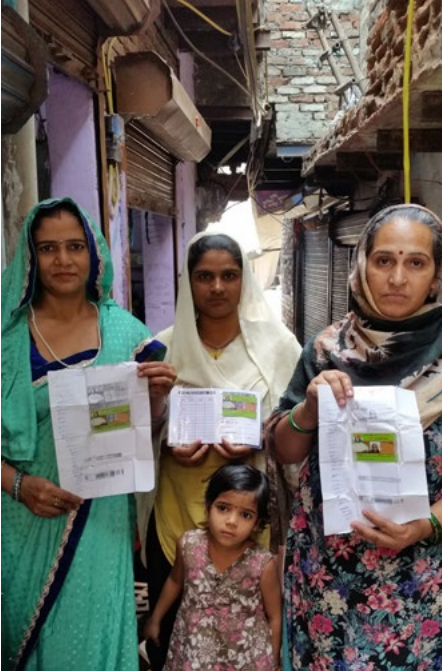
- 1) Landrettigheter for dalit-familier i Bhat Basti, Rajasthan
- 2) Anstendige arbeidsforhold for gruvearbeidere i Bheel Bhasti, Rajasthan

Resultater: «Vi har påvirket lokale myndigheter til å bygge to vannpumper i Bhat Basti. Den ene ble klar i 2015, og gir rent drikkevann til landsbyen. Den andre er under konstruksjon. 89 personer i Bhat Basti mottok ID-kort i 2015. Dette er et

nødvendig steg på veien til å kunne eie egen tomt. Innbyggerne i Bhat Basti har lagt inn nytt krav om helsesenter for mødre og barn, etter at den forrige prosessen stoppet opp i 2014. Ytterligere 26 husholdninger i Bheel Basti har mottatt arbeidskort.»

Utfordringer: «Proessen med helsesenter i Bhat Basti har vært lang, og vi venter fremdeles på arbeidskort for flere av gruvearbeiderne i Bheel Bhasti. Før de får arbeidskort har de ingen rettigheter når de går arbeidsledige.»

FIAN Delhi

Husholdninger i Sanjay-kolonien har fått rasjoneringskort. Foto: Marit Erdal

Sak: Retten til mat og vann for migrantarbeidere i Sanjay-kolonien i New Delhi.

Resultater: «FIAN Delhi har fortsatt å kurse lokale grupper i Sanjay-kolonien i menneskerettigheter og spesielt om rettigheter under den nasjonale mat-sikkerhetsloven. Vi har opprettholdt presset på lokale myndigheter, og 25 familier fikk utstedt rasjoneringskort i 2015. Tilgangen til rent vann er betydelig bedret: vanntanker blir nå levert regelmessig til kolonien.»

Utfordringer: «Sanitære forhold er fremdeles en stor utfordring i Sanjay-kolonien. Kloakksystemer eksisterer ikke, og man er avhengig av at myndighetenes ordning med levering av rent vann fungerer.»

De fleste som bor i Sanjay-kolonien jobber med klær.
Foto: Marit Erdal

Norges menneskerettslige ansvar

Når det gjelder jordspørsmål, som i Bajo Aguán, svarer myndighetene med militarisering av konfliktområder, vilkårlige og voldelige utkastelser, og med kriminalisering av menneskerettighetsforkjempere ... Det er et gap mellom hva staten sier, hva som blir lovfestet, og hva som faktisk blir iverksatt. Dette fører til at det ikke er samsvar mellom teori og praksis, og at retten til fullgod mat ikke blir realisert på en effektiv måte.

- Ana María Pineda Medina, daglig leder, FIAN Honduras

Menneskerettighetene er under sterkt press i Honduras. I forkant av høringen av Honduras i FNs menneskerettighetsråd i mai, fasiliterte FIAN Norge i samarbeid med Norsk Folkehjelp, et møte mellom det norske utenriksdepartementet og en delegasjon menneskerettighetsforkjempere fra Honduras. Blant annet tok delegasjonen opp forhold som økende straffefrihet for brudd på menneskerettighetene; brudd på yringsfriheten;

og grove brudd på rettighetene til kvinner og småbønder. FIAN Norge anbefalte den norske delegasjonen i Genève å se nærmere på menneskerettighetssituasjonen i Honduras, og å bidra ved å stille spørsmål til honduranske myndigheter under høringen. FIAN Norge er fornøyd med at Norge under høringen tok opp spørsmål rundt vold mot lokale bønder, utført av både statlige og ikke-statlige aktører.

Nasjonal handlingsplan for næringsliv og menneskerettigheter

I oktober 2015 lanserte Børge Brende Nasjonal handlingsplan for næringsliv og menneskerettigheter (NAP) som skal være med å implementere FNs frivillige retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP).

Verken FIAN Norge eller FIAN International var med i prosessen med utarbeidelsen av handlingsplanen, da vårt syn er at frivillige retningslinjer ikke gir tilstrekkelig beskyttelse for ofre av rettighetsbrudd begått av

transnasjonale selskaper. Til tross for norske myndigheters tilfredshet med planen, inneholder den få konkrete handlinger, men er mer en gjengivelse av UNGP.

FIAN har ved flere anledninger spilt inn til Utenriksdepartementet at vi mener Norge bør støtte et forpliktende lovverk for transnasjonale selskaper og menneskerettigheter.

Transnasjonale selskaper og menneskerettigheter

I 2014 vedtok FNs menneskerettighetsråd å etablere en åpen mellomstatlig arbeidsgruppe for å utarbeide en bindende traktat for å regulere transnasjonale- og andre selskaper under internasjonal lov.

Resolusjonen kan ses på som en reaksjon på den manglende reelle klage- og kompensasjonsmuligheten for mennesker som får sine rettigheter brutt som følge av virksomheten til transnasjonale- og andre selskaper. Arbeidsgruppen ledes av Ecuadors ambassadør María Fernanda Espinosa.

FIAN har lenge gått i bresjen for et lovverk. FIAN International har, sammen med en rekke andre organisasjoner, formet initiativet Treaty Alliance, som jobber aktivt for å påvirke for en slik traktat. Norske myndigheter har gjennomgående ytret at de

er imot prosessen fordi de mener denne vil undergrave arbeidet med UNGP, samt at de ikke har kapasitet til å prioritere dette arbeidet. Fraværet av norsk deltagelse i arbeidet med traktaten har blitt lagt merke til internasjonalt, og påpekt av flere sivilsamfunnsorganisasjoner, blant annet under FNs fjerde Forum for næringsliv og menneskerettigheter i Geneve i november, hvor daglig leder i FIAN Norge var ForUMs representant.

Det er gledelig å se at det internasjonale arbeidet med å utvikle en traktat er godt i gang, og at dette arbeidet, til tross for motstridende meninger, er gjennomgående integrert i debatten rundt næringsliv og menneskerettigheter. Spesielt tydelig er det at arbeidet med traktaten bidrar til å belyse mangler ved UNGP.

Innspill til stortingsmelding om menneskerettigheter

FIAN Norge kom med innspill til høringsen om Stortingsmelding 10, «Muligheter for alle – menneskerettigheter som mål og middel i utenriks- og utviklingspolitikken».

Vi fokuserte på tre tema: Norges ekstraterritoriale menneskerettighetsforpliktelser (ETOs); en bindende traktat for transnasjonale selskaper; og Norges manglende ratifisering av Tilleggsprotokollene til ØSK*- og Barnekonvensjonen. Blant annet stilte vi spørsmål ved Norges standpunkt om at vårt juridiske ansvar for å respektere menneskerettighetene ikke gjelder når vi opererer utenfor Norge, samt hvorfor Norge ikke ønsker å bidra til FNs arbeid med en bindende traktat for

transnasjonale- og andre selskaper. Dette på bakgrunn av at frivillige retningslinjer har vist seg å ikke fungere i praksis, og internasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner peker på at tilgang til klagemekanismer for individer som utsettes for rettighetsbrudd stadig forverres.

Vi anbefalte at Norge må ta en grundig gjennomgang og diskusjon rundt sine ekstraterritoriale forpliktelser, og tydeliggjøre hvilket ansvar Norge har utenfor egne landegrenser; at Norge må bidra konstruktivt til prosessen med utviklingen av en traktat for transnasjonale selskaper; og at Norge må ratifisere tilleggsprotokollene.

*økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

FIAN Norges informasjonsarbeid

I 2015 har FIAN Norge spesielt satset på å fremme engasjement rundt retten til mat i sosiale medier, og vi ser en stor økning i engasjementet i form av klikk på våre nettsider, i vårt elektroniske nyhetsbrev og vårt årlige magasin *Sulten på rettferdighet*. Vi jobbet også målrettet med sosiale medier i forbindelse med arrangementene våre, noe som ga svært positive resultater på oppmøtet, og på engasjementet i etterkant. Vi belyste et bredt spekter av problemstillinger knyttet til ØSK-rettigheter, ernæring og retten til mat gjennom våre arrangementer.

FIAN India på besøk i Norge

I mai hadde vi besøk av Suman, som jobber med retten til mat og med migrasjon i India. Hun har jobbet med menneskerettigheter i India i flere tiår, og er nestleder i FIAN India.

Vi samlet det Norske dalit-solidaritetsnettverket (DSN) da Suman var i Oslo,

slik at hun kunne orientere om arbeidet som sivilsamfunnsorganisasjoner gjør i India. Hun ble også intervjuet av nettavisen Utrop, som skrev en artikkel om den seige kampen de kasteløse fortsatt kjemper mot fattigdom og diskriminering.

Debatt og film om økonomisk utvikling i India

Høsten 2015 hadde vi besøk av den indiske grasrotaktivisten Ravi Kumar. Han er styreleder i FIAN Andhra Pradesh, og hadde tatt turen til Europa for å fortelle om de tøffe kårene som indiske småbønder lever under. Flere bønder mister land til store kommersielle aktører, får ikke støtte av myndighetene, og tjener ikke nok til å brødfø seg selv. Mange blir trukket inn i en gjeldsspiral som det er vanskelig å komme seg ut av.

Fortvilelsen over ikke å kunne forsørge familien sin driver mange til selvmord. FIAN Andhra Pradesh holder på å samle inn informasjon og dokumentasjon om bønder som har begått selvmord, og Ravi fortalte om dette arbeidet da vi arrangerte en filmvisning og debatt på Universitetet i Oslo (UiO). Temaet for arrangementet var økonomisk utvikling i India, og vi så nærmere på hvordan den økonomiske og industrielle utvikling in India har påvirket lokalsamfunn på landsbygda.

Ravi Kumar på UiO. Foto: Tom Henning Bratlie

Selv om over halvparten av den indiske befolkningen lever av jordbruk, utgjør dette bare 13% av BNP. Myndighetene ønsker å øke industrialiseringen, og har iverksatt en politikk som går ut på å tiltrekke seg investeringer fra næringslivet. En måte å gjøre dette på er å opprette økonomiske frisoner, der selskaper kan etablere seg med store skattefordeler og ikke behøver å forholde seg til arbeidsrett. For lokalbefolkningen, derimot, betyr sonene at de står i fare for å miste jorda de har dyrket. Disse problemstillingene ble belyst i dokumentaren *Walls and the Tiger*, som Ravi innledet sammen med Kenneth Bo Nielsen og Jostein Jakobsen fra UiO. De ga et helhetlig bilde av dagens utviklingsmessige

utfordringer i India, og pekte blant annet på at statlige investeringer i jordbrukssektoren har minsket de siste årene.

Ravi jobber iherdig med å bevisstgjøre småbønder om deres rettigheter, og for å ansvarliggjøre myndighetene. Han pekte på at myndighetenes ansvarsfraskrivelse er et stort problem:

«Vi mangler ikke ressurser. Ressursene er der, det vi mangler er statens vilje til å forbedre levekårene til bondene.»

Arrangementet var et samarbeid mellom FIAN Norge, Asianettverket, Indologisk studentforening og Oslo Dokumentarkino.

MatBeat - en feiring av Verdens matdag

For tredje år på rad, var FIAN Norge med på å arrangere MatBeat for å feire Verdens matdag den 16. oktober. Sammen med Utviklingsfondet, Spire og Norges Bonde- og Småbrukarlag inviterte vi til konsert, teater, samtaler og servering av lokalmat på **Blå!**

Siri Helle på Blå. Foto: Kristin Slungård

2015 var det internasjonale året for jord, så temaet for feiringen var da også matjord.

Agronom og forfatter Siri Helle ledet oss gjennom programmet, der vi spurte:

- Hva er forskjellen på god og dårlig jord?
- Hva betyr tilgangen til jord for verdens fattigste?
- Og hvordan burde vi forvalte denne grunnleggende, men ofte oversette ressursen?

Anne Beathe Tvinnereim fra Senterpartiet, landbruks- og forskningsformidler Elise Matilde Lund fra KORE, økologisk bonde Anders Næss, og professor Hans Morten Haugen bidro med faglige innlegg om utviklingspolitikk, jordforvaltning og menneskerettigheter. Norges Bonde- og Småbrukarlag sørget for at alle fikk en smakebit av lokalmat.

Mellom innleggene underholdt Det Andre Teatret publikum med improforestilling om jord, og Nora Konstanse skapte magisk stemming med nydelig musikk. Til slutt avsluttet Broen kvelden på høygir med et energisk sceneshow. 250 mennesker tok turen innom Blå denne kvelden, der vi også lanserte vårt årlige magasin *Sulten på rettferdighet*.

*Konsert med Broen.
Foto: Kristin Slungård*

*Det er interesse for FIANs arbeid på MatBeat.
Foto: Kristin Slungård*

Publikasjoner

Sulten på rettferdighet

Hvert år utgir vi *Sulten på rettferdighet* – et magasin som tar for seg dagsaktuelle og viktige temaer knyttet til retten til mat. I årets utgave tok vi blant annet for oss FN's bærekraftsmål, det internasjonale samarbeidet for å styrke retten til mat, og skrev om arbeidet som FIAN gjør i India for å fremme rettighetene til marginaliserte og fattige grupper i samfunnet. For første gang ble magasinet sendt elektronisk til våre medlemmer. Du kan også laste det ned fra vår nettside: www.fian.no

Ressursen som ble tatt for gitt

I forbindelse med Verdens matdag, publiserte FIAN Norge i samarbeid med Utviklingsfondet, Spire og Norges Bonde- og Småbrukarlag en kronikk i Dagsavisen den 16. oktober: «Ressursen som ble tatt for gitt».

95% av all mat som produseres i verden har sitt grunnlag i jord. Likevel er matjord en av våre mest oversette ressurser. Vi brukte derfor Verdens matdag til å sette fokus på denne oversette ressursen.

Norsk lansering av *The Right to Food and Nutrition Watch*

RIGHT TO FOOD AND NUTRITION WATCH
Peoples' nutrition is not a business

Over 20 internasjonale organisasjoner, deriblant FIAN International, står bak den årlige utgivelsen av *The Right to Food and Nutrition Watch*. Siden 2008 har denne rapporten bidratt til å sette retten til mat på den politiske dagsordenen. I 2015 tok utgivelsen for seg forholdet mellom næringsliv og menneskerettigheter, og hadde tittelen «Peoples' Nutrition is Not a Business.»

I samarbeid med forskningsgruppen Food, Human Rights and Corporations (FoHRC), lanserte vi *The Watch* på Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) den 15. desember. Vi samlet Norges ledende eksperter i menneskeretts- og ernæringsfeltet på et heldagsseminar og diskuterte problemstillinger knyttet til næringslivets økende grep om verdens matpolitikk. Asbjørn Eide fra SMR, Liv Elin Torheim fra Nasjonalt råd for ernæring og Gunnvor Berge fra Utenriksdepartementet belyste temaet fra ulike perspektiver, både fra et nasjonalt og internasjonalt ståsted. Vår hovedgjest var Flavio Valente, general-

sekretær i FIAN International. Han holdt et inspirerende innlegg om hvor viktig det er å få på plass en bindende traktat for å regulere transnasjonale- og andre selskaper under internasjonal lov, slik at selskaper som velger å bryte menneskerettighetene blir ansvarliggjort.

Flavio Valente
Foto: Kristin Slungård

I tillegg presenterte Lovise Ribe fra FIAN Norge, Professor Sidsel Roalkvam fra Senter for utvikling og miljø, og Abraham Afrim-Narh fra SMR høydepunkter fra FN's fjerde Forum om næringsliv og menneskerettigheter.

Arbeid for retten til mat hedres

Wenche Barth Eide. Foto: Marit Erdal

I mai 2015 ble Wenche Barth Eide utnevnt til Kommandør av Den Kongelige Norske Fortjenstorden for sitt arbeid med å utvikle retten til mat som en menneskerettighet.

Wenche Barth Eide har gjennom mange år jobbet for at retten til mat skal prioriteres både nasjonalt og internasjonalt. Hennes bidrag har vært avgjørende for å klargjøre hva retten til mat innebærer, og hun har vært banebrytende i sitt arbeid med å knytte

ernæringsperspektiver til menneskerettslige standarder og prinsipper.

FIAN Norge var til stede da ordensoverrekkelsen fant sted på Universitetet i Oslo den 5. mai. I tråd med Wenches arbeid, ble overrekkelsen etterfulgt av et seminar med tittelen «Retten til mat og helse som menneskerettigheter – et globalt prosjekt». Wenches kolleger, samarbeidspartnere og tidligere studenter holdt innlegg om hvordan de jobber for å fremme retten til mat. Daglig leder i FIAN Norge, Lovise Ribe, fortalte blant annet om hvordan retten til mat kan ivaretas i krisesituasjoner, med eksempel fra hennes masteroppgave i Uganda.

FIAN Norge ønsker å takke Wenche for det gode samarbeidet vi har hatt, og gratulerer hjertelig med den velfortjente Kongelige Norske Fortjenstorden!

Klimafestivalen i januar:

FIAN Norge arrangerte i samarbeid med kunster og FIAN-medlem Elisabeth Medbøe, samtale og seminar om retten til mat i lys av klimaendringene.

FIAN Norge underviser:

FIAN Norge underviste bachelor- og masterstudenter i samfunnsnærings ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) om arbeid med retten til mat i praksis.

Egentinntjening

Medlemskontingent og gaver fra medlemmer utgjør FIAN Norges viktigste inntektskilde utover Noradmidler. I 2015 samlet vi også inn midler gjennom bursdagskampanjer, vedsalg og salg av julegavekort. Vi fikk en betydelig inntekt fra salg av kaffe og kaker på Tøyensk julemarked i desember. Thore Anton Bredeveien stilte med salg av peteca (www.peteca.no), og bidro med andeler av salget til FIAN. Vi takker alle medlemmer og frivillige som har bidratt med ekstra gaver og fundraising!

Takk til FIAN Norges frivillige!

Kristine H. Vinje, Veronika Pedersen, Cecilia Sognæs, Siri Solberg, Astrid Thuen, Alexandra Solheim, Johanne Ness, Lilja Arnlaugsdottir, Ekaterina Pavlova, Martine Hexeberg Grøtt, Trude Olsen, Elisabeth Medbøe og Solveig Heim.

Ekaterina er en av våre flotte frivillige som solgte kaffe og kaker til inntekt for FIAN på Tøyensk julemarked

Nøkkeltall 2015

FIAN Norges viktigste donor er Norad. Vi har to avtaler med Norad: Prosjektavtale for India og Nepal: kr 1.850.000,-
Rammeavtale for informasjons- og påvirkningsarbeid: kr 600.000,-

Medlemskontingent: 45 000,-
Gaver: 73 000,-
Fundraising-aktiviteter: 49 000,-

Medlemmer og nettverk

FIAN Norge er en medlemsorganisasjon, med 190 medlemmer. Vi er en del av Solidaritetshuset i Oslo og medlem av Forum for Utvikling og Miljø (FoRUM), NGO-forum for menneskerettigheter, Norges Sosiale Forum, Food Human Rights and Corporations (FoHRC), RORG, Fokus og Det norske dalit-solidaritetsnettverket (DSN).

Tilgang på mat er en menneskerett og en forutsetning for et verdig liv

Mennesker som sulter mangler ikke bare mat. De mangler tilgang på ressurser som jord, vann og frø. De mangler ofte rettssikkerhet og politisk makt til å påvirke egen situasjon. Diskriminering og ekskludering er grunnleggende årsaker til sult og underernæring. FIAN jobber for de aller fattigste og marginaliserte.

Grasrotaktivisme fungerer!

FIANs arbeid er forankret i lokalt engasjement. Vi støtter aktivister som jobber langsiktig, for et bærekraftig livsgrunnlag i sine lokalsamfunn. Gjennom bevisstgjøring om rettigheter og styrking av lokale grupper, juridisk bistand og politisk påvirkning, bidrar vi til å holde myndigheter ansvarlig for sine forpliktelser. På denne måten kan vi skape varig endring, og bidra til å utrydde sult!

Støtt FIANs arbeid for retten til mat!

Bli medlem ved å sende oss en e-post:
post@fian.no

Medlemskap koster kr 350,- per år
(kr 100,- for studenter/lav inntekt)

Du kan også bidra ved å gi en gave!
Vårt kontonummer er: 9365.09.14994

Følg oss på sosiale medier!

Facebook:
www.facebook.com/Fian_Norge

Twitter:
www.twitter.com/FIAN_Norge

Instagram:
www.instagram.com/fian_norge

**FIANs visjon er en verden
uten sult, der hvert menneske
kan nyte sine menneske-
rettigheter i verdiget og særlig
retten til å brødfø seg selv.**

**FIAN Norge
Kolstadgata 1
0652 Oslo**

**Tlf: 472 66 978
www.fian.no
post@fian.no**

**www.facebook.com/FianNorge
Twitter og Instagram:
[@fian_norge](https://twitter.com/fian_norge)**